

Debatt: Libyen, motståndet, flygförbudszone (Ur *International Viewpoint*)

Andreas Kloke

Imperialistisk intervention i Libyen och vänstern

Den arabiska revolutionen fortsatte med störtandet av den tredje hatade diktatorn, Saleh i Jemen, efter månader av blodigt förtryck. I Bahrain och Syrien fortsätter regimerna sina ansträngningar att kväsa det folkliga motståndet i blod. I Tunisien och Egypten försöker den härskande eliten genomdriva en "normalisering" av sina stater och det exploaterande systemet. Upproret mot Gaddafi-regimen, som fram till nyligen var helt och hållet västvänligt, tog en särskilt tragisk vändning. Upproret i sig var från början berättigat och stöddes av samma skikt – de arbetande klasserna och ungdomarna – som i Tunisien, Egypten och andra arabiska länder. Därför var den internationella arbetarrörelsen och i synnerhet den internationalistiska vänstern tvungen ställa sig på de upproriskas sida trots de inblandade politiska krafternas brokighet och den relativa svagheten hos den oberoende arbetarrörelsen i Libyen. Rebellerna lyckades ta kontroll över Benghazi och den östra delen av landet, medan Gaddafi behöll övertaget i Tripoli och västra Libyen. Hans trupper visade sig i mars vara klart överlägsna rebellernas, och hotade till och med att invadera själva Benghazi. Endast det militära ingripandet av USA, Frankrike och Storbritannien stoppade regimstyrkornas framryckning och förhindrade rebellernas militära nederlag.

Sedan dess har landet hamnat i ett tillstånd av ett utdraget inbördeskrig, med dagliga bombningar av västra Libyen. Obamas förevändning var ursprungligen något slags "humanitärt bistånd" och att "skydda civilbefolkningen" trots att det från början var uppenbart att västs verkliga avsikt var "ett regimskifte". Det sistnämnda målet antogs snart av hela NATO. I slutet av maj intensifierades NATOs attacker och bekräftade att krigets två sidor var Tripoli-regimen mot NATO i allians med de upproriska krafterna som spelar en understödande roll. Det är obestridigt att endast NATO-styrkorna kan utdela ett avgörande slag mot Gaddafi-regimen. Redan från början var västliga rådgivare, CIA-agenter och andra västerländska underrättelsetjänster inblandade i striderna. Den senaste utvecklingen är att fransmännen antagligen kommer att använda attackhelikoptrar. Det ökar möjligheten att NATO kommer att använda markstyrkor. Således har inbördeskriget förvandlats till något som mer liknar en "normal" imperialistisk militär intervention.

Motiven för USA: s ingripande

Den 28 mars talade Obama om orsakerna till och målen för den amerikanska interventionen. Med hänvisning till en invasion av Benghazi av Gaddafi sade han att det "var inte i vårt nationella intresse att låta det hända". Kamrat G. Achcar, en utmärkt expert på arabländerna, förklarar:

"Det viktiga här var varken 'värderingar' eller 'samvete' som sådant, utan det faktum att om västmakterna hade förblivit passiva skulle deras 'fläckiga samvete' ha tvingat dem utsätta Libyen för embargo i en tid då oljemarknaden var utsatt för så hårt tryck att det skulle ha drivit oljepriserna till en ännu högre nivå än deras redan höga nivå före den libyska krisen, med ödesdiga konsekvenser för den globala ekonomin."¹

Som USA:s president Eisenhower fastslog på 50-talet, är Mellanöstern "den strategiskt viktigaste regionen i världen på grund av dess ojämförliga energireserver". Den amerikanska administrationens politik har alltsedan Andra världskriget varit att USA bör upprätthålla en "obestridlig auktoritet" och "militär och ekonomisk dominans" i detta viktiga område. Men i

¹ [Gilbert Achcar: B. Obama's Libya Speech and the Tasks of Anti-Imperialists.](#)

Libyens fall skulle man kunna lägga till de västliga krafternas intresse av att återta det politiska initiativet, som de hade förlorat med de första stora framgångarna för de tunisiska och egyptiska revolutionerna och spridningen av den revolutionära elden till de flesta av arabländerna. Trots det väldiga politiska nederlaget i Vietnam 1975, hade den amerikanska imperialismen på 1980-talet lyckats framstå som en ”global aktör för demokrati” mot ”kommunism” och återerövra den ideologiska hegemonin i global skala. Idag står det klart att Obama-administrationen stöder de mörkaste och mest reaktionära krafterna i Mellanöstern och Nordafrika med sin fortfarande mäktiga militär tillsammans med sitt ekonomiska och diplomatiska inflytande. Det sker inte bara genom att fortsätta krig och ockupationer i Irak och Afghanistan, utan också genom att stödja diktaturerna på den arabiska halvön, särskilt i Saudiarabien och Bahrain, tillsammans med Jordanien, liksom det rasistiska sionistiska ledarskapet i Israel.

NATOs ingripande och Benghazi-ledarskapet

Det militära interventionen under USA:s ledning beslutades tillsammans med Saudiarabien i mars. Kärnan i alliansen förklarades av analytikern Pepe Escobar som noterade i början av april:

”Ni invaderar Bahrain. Vi knäckert Gaddafi i Libyen. I början ägde således den stora Arabrevolten 2011 rum. Sedan kom obönhörligt den USA-saudiska kontrarevolutionen. (...) NATO-uppvisningen kommer att innehålla flyg och missilangrepp, en marin blockad av Libyen, och mörklägda, ospecificerade markoperationer för att hjälpa ’rebellerna’. Hårdföra räder med stridshelikoptrar a la AfPak [Afghanistan och Pakistan] – med åtföljande ’collateral damage’ – bör förväntas. (...) Målet är möjligtvis att utvinna politiska och ekonomiska eftergifter från det av avhoppare och libyska exilpolitiker nedludade ’Nationella interimsrådet’ (eller ’Nationella övergångsrådet’, NTC) i Benghazi – en svekfull rollista som inkluderar tidigare justitieministern Mustafa Abdel Jalil, USA-utbildade före detta planeringssekreteraren Mahmoud Jibril, och den f d Virginia-bosatte, nye ’militära befälhavaren’ och CIA:s tillgång Kalipha Hifter. Den lovvärda inhemska ungdomsrörelsen 17 februari – som stod i spetsen för Benghazi-upproret, har helt ställts åt sidan. (...) Gaddafis Libyen måste knäckas så att Medelhavet, det antika Roms *Mare Nostrum*, blir en NATO-sjö. Dessutom kämpar nu två medlemmar i NATO:s Istanbul Cooperation Initiative, Qatar och Förenade Arabemiraten, vid sidan av Africom/NATO för första gången.”²

När Catherine Ashton, en EU-representant, nyligen besökte Benghazi, försäkrade NTC:s ordförande M A Jalil USA och EU att ”de som hjälpt oss inte kommer att ångra det” och tillade: ”Våra vänner, som stöder denna revolution kommer att få de bästa möjligheterna för framtida handelsrelationer med Libyen.” Detta är en märklig förvandling av den revolutionära idén. Externt stöd för ”upproret” köps till priset av utförsäljning av nationella rikedomar och i praktiken det nationella oberoendet ... [Verrat als vision (Förräderi som vision), *Junge Welt* (tysk vänstertidning), 24/5/2011]

För västvärldens regeringar är den militära interventionen i Libyen bara en del av en strategi som desperat strävar efter att undkomma den allt mer hotande kapitalistiska krisen eftersom USA:s skuld redan passerat 14 triljoner dollar och euroområdet är på väg att kollapsa ... Att skaffa full kontroll över Mellanöstern och Afrika är avgörande för att upprätthålla det globala systemet av exploatering.

I denna situation bör de mest centrala kraven från den libyska motståndet och den internationella solidaritetsrörelsen med arbetarnas kamp, ungdomar, kvinnor och förtryckta svarta vara: ”Omedelbart och villkorslöst tillbakadragande av alla amerikanska och NATO-trupper från regionen Libyen, Nordafrika och Mellanöstern! Stäng alla amerikanska baser i Europa, Afrika och överallt i världen! Totala miljarder dollars ersättning till alla länder som har varit

² Pepe Escobar: ”USA – Saudi Libyen Deal”, *Asia Times*, 2011/03/04

offer för USA:s och NATO:s aggression i Afrika och Mellanöstern!” Detta innebär inte på något sätt att kampen för att störta Khaddafi måste upphöra. Det självutnämnda NTC i Benghazi förråder kampen till förmån för de imperialistiska makterna och representerar absolut inget alternativ. Det förtjänar inget politiskt eller militärt stöd. Den för närvarande mycket svåra, och ändå enda realistiska, utsikten är att återuppbygga motståndet underifrån, samla arbetarna och alla förtryckta för att förhindra en imperialistisk invasion och att med revolutionära medel störta såväl regimen i Tripoli som Benghazi-ledarskapet.

Debatten inom vänstern

Den imperialistiska interventionen i Libyen har orsakat allvarliga problem inom den västerländska vänstern. En del av den reformistiska vänstern var för ”humanitär” militär intervention i mars. L. Bisky, tidigare ordförande för det tyska ”Die Linke” och andra ledamöter som företräder den ”europeiska vänstern” i Europaparlamentet röstade för FN:s beslut att upprätta en flygförbudszon, vilket markerade inledningen av bombningarna. Men den internationalistiska vänstern hade också stora svårigheter att försöka bedöma situationen utifrån perspektivet av de förtrycktas kamp. 4:e Internationalen och dess sektioner upprätthöll en konsekvent anti-imperialistiska hållning mot de imperialistiska staternas intervention. I Danmark röstade dock ledande medlemmar av den internationalistiska flygeln av vänsterpartiet ”Enhedslisten” för flygförbuds-zonen, och därmed för intervention.

Framst några artiklar av kamrat Achcar, publicerad på den viktiga sajten Znet, påverkade den internationella debatten och rättfärdigade den imperialistiska interventionen för att ”rädda Benghazi” från hotande blodbad efter en eventuell invasion av Gaddafis trupper. Enligt kamrat Achcar, ”var det fel av någon kraft till vänster att motsätta sig tanken på en flygförbudszon och ett initialt bombande av Gaddafis pansar i avsaknad av något alternativ för att undvika den förutspådda storskaliga massakern i Libyen”. Samma artikel av kamrat Achcar, skriven den 31 mars, avslutas: ”när flygförbuds-zonen har införts på NATO:s typiska hårdhänta sätt, och Gaddafitrupprens förmåga att hota civilbefolkningen med omfattande massaker har försvagats avsevärt, så borde vi rikta in våra kampanjer på två viktiga oskiljbara krav till den NATO-ledda koalitionen: Upphör med bombningarna! Leverera vapen till upprorsmakarna!”

När det gäller debatten i den internationella anti-imperialistiska rörelsen om relationerna mellan den självutnämnda NTC-ledningen för rebellerna och de västliga regeringarna, konstaterar kamrat Achcar:

”De som tror att USA kan påtvinga Libyen en ‘Karzai’ genom enbart flygstridskrafter har fortfarande att visa oss hur detta skulle kunna ske. (...) Att peka på ett fåtal individer av olika och motstridiga politiska identiteter som spelar, eller försöker spela en roll i det libyska upproret säger inte vilket inflytande de egentligen förfogar över och kan inte vara övertygande som et tecken på vilken form ett Libyen efter Gaddafi kommer att få, i synnerhet som det Nationella övergångsrådet (NTC) lagt fram ett tydligt program för demokratisk förändring som kräver fria och rättvisa val. Förtalskampanjen mot den libyska upproret är jämförbar med den som försökte misskreditera det egyptiska upproret antingen genom att peka på det muslimska brödrskapet roll eller genom att beskriva Mohamed El Baradei som en nickedocka för imperialismen och ungdomsrörelsen 6 april som en USA-utbildad operation. Och vadhelst uttalande den ena eller andra medlemmen av rådet kan tänkas ge till västerländska medier för att behaga de regeringar som hjälper upproret är sekundärt i förhållande till det faktum att Gaddafis fall kommer att göra det möjligt för en vänster att framträda i Libyen för första gången på mer än fyra decennier.”

Detta är kamrat Achars grundläggande argumentation.

Motsägelser i kamrat Achars argumentation

Även om risken för en massaker i Benghazi var verklig, syftade NATO-staterna redan från

början till "regimskifte" i syfte att etablera en ny "demokratisk" regim, vilken skulle vara ännu mer beroende av det västliga ledarskapet än Gaddafis. Kamrat Achcar ignorerar helt verkligheten att sann demokrati i ett land som Libyen förutsätter fullständig självständighet från imperialismens och de multinationella företagens direkta eller indirekta makt. Och vi bör tillägga att det förmodligen är en illusion å kamrat Achcars sida om han tror att västs "hjälp" till upproret kommer att leda till att det upprättas en verklig demokrati, och skapas en oberoende arbetarrörelse. Kamrat Achcar ignorerar också det faktum att den västerländska interventionen i Libyen är ett försök att gripa det politiska och ideologiska initiativet, inte för att stödja, utan för att motsätta sig hela den arabiska revolutionen. Den mycket nära alliansen med Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten är avslöjande, men verkar inte påverka media och den "allmänna opinionen" i väst så mycket. USA:s och NATO:s alltid likartade och kriminella metoder för militär intervention, med sina ständiga bombningar sedan 1990, tillsammans med västs nästan oförställda nykoloniala avsikter demonstrerar interventionens kontrarevolutionära och anti-demokratiska karaktär, även om den, som i det aktuella fallet, riktas mot en brutal diktator.

Därför går kamrat Achcars politiska bedömning av Nationella övergångsrådet i Benghazi i fel riktning. Det är bra att NTC har för avsikt att hålla fria val, men det är lika klart att detta inte är tillräckligt för att skapa verkligt demokratiska villkor. Det är lite förvånande att kamrat Achcar radikalt skiljer frågan om parlamentarisk demokrati från de sociala realiteterna och "skjuter upp" skapandet av vänstern (eller av arbetarrörelsen) till ett annat, "framtida" utvecklingsstadium. På så sätt förvrängs förhållandet mellan uppror och demokrati. Upproret kan leda till självorganisering av rebeller, arbetare, ungdomar, kvinnor och svarta invandrare. På detta sätt kan det bana väg för utvecklingen av organ för dubbelmakt – som har ägt rum, i viss utsträckning, i Tunisien och Egypten. En verklig demokrati kan skapas i alla dessa upproriska länder om den revolutionära processen leder till en anti-kapitalistisk, socialistisk omstörtning, dvs om den övergår i permanent revolution.

Den 31 mars formulerade kamrat Achcar sina krav "Upphör med bombningarna! Leverera vapen till upprorsmakarna!". Sedan dess har mer än två månader gått. NATO intensifierar bombningarna och förbereder sig förmodligen på att skicka in marktrupper. Det verkar som om NTC-representanterna är tacksamma för detta. Logiken hos "rädda Benghazi" gäller fortfarande och gynnar den imperialistiska interventionen. Utan bombningarna skulle Gaddafis trupper åter få övertaget. Så NATOs militära intervention verkar fortfarande vara "legitimerad". På denna punkt visar sig kamrat Achcars hela – och, kan man säga, ganska konstlade – argumentation självmotsägande och till sist ohållbar. Antingen är vi i princip mot västs militära intervention – och då har kamrat Achcar fel – eller så följer vi logiken bakom att "beskydda civilbefolkningen" och stöda rebellernas "samarbete" med NATO, vilket oundvikligen leder till att NTC och upproret underordnas det västliga ledarskapet.

Ett annat argument av kamrat Achcar hänvisar till den hållning Lenin hade till fredsfördraget i Brest-Litovsk mellan centralmakterna (det imperialistiska Tyskland och Österrike-Ungern) och Sovjetryssland 1918. Lenin hävdade att fredsfördraget, genom vilket den nya sovjetmakten tillfälligt överlät stora territorier – de baltiska länderna och Ukraina – till Tyskland, "verkligen var en kompromiss med imperialisterna, men det var en kompromiss som måste göras under omständigheterna". Jämförelsen mellan Sovjetryssland och Libyen i dag är inte särskilt övertygande. NTC i Benghazi har föga likhet med det ryska revolutionära ledarskapet 1918. Dessutom: i fallet med Brest-Litovsk kom uppenbarligen inte de tyska imperialisterna för att "hjälpa" den revolutionära makten, utan för att upplösa den. Freden i Brest-Litovsk var bara en nödvändig reträtt av Sovjetryssland för att köpa tid för att omstrukturera sina styrkor. Sammantaget kan inte kamrat Achcars sätt att närma sig det frågan anses ha skisserat en framgångsrik strategi för den libyska revolutionen eller för kampen för verklig

demokrati och socialism.

*Detta är en översättning av en artikel från juni 2011-numret av den grekiska tidskriften **Spartakos**.*

► *Andreas Kloke är en ledande medlem av OKDE-Spartakos, den grekiska sektionen av Fjärde Internationalen. Han har varit en regelbunden medarbetare i International Viewpoint och Inprekorr sedan 2000.*

Översättning: Anders Hagström